

ΑΡΧΙΜ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Ἱεροκέρυκος Ἱ. Μ. Πατρῶν
Δρος Θεολογίας

«ΓΙΝΕΣΘΕ ΕΤΟΙΜΟΙ»
ΚΕΙΜΕΝΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΟΥ 2016

Γ' ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΤΡΑ 2016

ΑΡΧΙΜ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ Ι. Μ. ΠΑΤΡΩΝ
ΔΡΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

«ΓΙΝΕΣΘΕ ΕΤΟΙΜΟΙ»
ΚΕΙΜΕΝΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΟΥ 2016

Γ' ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΤΡΑ 2016

© 2016 ΑΡΧΙΜ. ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ Ι.Μ. ΠΑΤΡΩΝ – Δρ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
Άσημ. Φωτήλα 14–16 ☞ 262 24 ΠΑΤΡΑ

Α' Έκδοση Άπρίλιος 2016 σέ 2.000 αντίτυπα
Β' Έκδοση Μάιος 2016 σέ 3.000 αντίτυπα
Γ' Έκδοση Μάιος 2016 σέ 5.000 αντίτυπα

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Έπιμέλεια, Σελιδοποίηση και Διάθεση:
Έρὰ Μονή Άγίου Νικολάου, Παλαιομονάστηρο, Πάτρα
Τηλ. 2610-459058

Έκδοτική Παραγωγή **ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.**
Άρσητοῦ 12-16, 116 36 Άθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Εικόνα έξωφύλλου: Τὸ ὄραμα τοῦ Άγ. Πέτρου Άλεξανδρείας: «Τίς σου τὸν χιτῶνα, Σῶτερ, διείλε; Άρειος ὁ ἄφρων». Τοιχογραφία ἀπὸ τὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μ. Άγ. Νικολάου Άναπαυσᾶ, Μετεώρων, ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Δ. Σοφιανοῦ καὶ Εὐθ. Τσιγαρίδα, *Έρὰ Μονή Άγ. Νικολάου Άναπαυσᾶ, Ἱστορία καὶ Τέχνη*, Τρίκαλα 2003.

Ἀφιερώνεται εὐλαβῶς στὸν
Ἅγιον Ἰουστῖνο Πόποβιτς,
ὁ ὁποῖος πρῶτος ὀνόμασε
τὸν Οἰκουμενισμό «Παναίρεση»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ διαφωτισμοῦ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν τεκταινομένων σχετικὰ μὲ τὴν συγκληθησόμενη Σύνοδο τοῦ 2016, τὴν ἀποκαλούμενη «Ἁγία καὶ Μεγάλη».

Τί εἶναι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες;

Τί εἶναι Ἐκκλησία καὶ γιατί εἶναι Μία;

Ποιὰ ἡ ἀνάγκη συγκλήσεως τῆς Συνόδου αὐτῆς;

Ὑφίστανται οἱ προϋποθέσεις, βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων, γιὰ τὴν πραγματοποίησή της;

Πῶς πρέπει νὰ ἀποκαλῆται μία Σύνοδος μὲ τὴν συμμετοχὴ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν;

Ποιὰ στοιχεῖα θὰ τὴν κατατάξουν ὡς συνέχεια τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων;

Ἀντιθέτως, ποιὲς παρεκκλίσεις θὰ τὴν χαρακτηρίσουν ληστρική;

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐρωτήματα ἀπαντῶνται ἀπὸ τὸν πολυσέβαστο Ἅγιο Γέροντά μας, ἔγκριτο κανονολόγο, Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη π. Κύριλλο Κωστόπουλο, Δρα Θεολογίας, τὸν συγγραφέα ποὺ πρῶτος τόλμησε νὰ ἀποκαλέσῃ μὲ ἐμπεριστατωμένο βιβλίό του τὸν Παπισμὸ ὡς αἵρεση, καταδικασμένη ἤδη ἀπὸ τὶς Ἑπτὰ Οἰκουμενικὲς Συνόδους.

Στὰ κείμενα πού παρουσιάζονται στὸ μικρὸ αὐτὸ πονημάτιο, τὰ ὁποῖα δημοσιεύθηκαν προσφάτως σὲ ἔγκριτα περιοδικὰ καὶ ἔφημερίδες, καθὼς καὶ σὲ ἔγκυρους διαδικτυακοὺς τόπους, δίδονται μὲ σαφήνεια καὶ κυρίως μὲ ἀποδεδειγμένο Ἀγιογραφικῶς, Ἀγιοπατερικῶς καὶ Κανονικῶς λόγο, ἀλλὰ καὶ μὲ συντομία ἀπαντήσεις, ὥστε ὅλοι μας νὰ εἴμαστε ἔτοιμοι^[1] μπροστὰ στὶς προκλήσεις πού μὲ ραγδαῖο ρυθμὸ ἀναφύονται ἐμπρὸς μας.

Εὐχόμαστε τὸ παρὸν νὰ συντελέσῃ ἔστω καὶ λίγο στὸν διαφωτισμὸ τοῦ Ὁρθοδόξου Ποιμνίου, ὥστε νὰ κατανοήσῃ τοὺς κινδύνους πού ἐλλοχεύουν σὲ πράξεις καὶ κινήσεις μὴ συνάδουσες μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μαριὰμ μοναχὴ
Ἡγουμένη Ἱ. Μ. Ἀγ. Νικολάου,
Παλαιομονάστηρο, Πατρῶν

---

[1] «Γίνεσθε ἔτοιμοι», Ματθ. 24, 44. Λουκ. 12, 40.

Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ὡς ἔκφραση ἀγαπητικῆς καὶ ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας

1. Τί εἶναι Ἐκκλησία;

ΟΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΑΣ ΛΟΓΟΣ τοῦ Θεοῦ Πατρός – «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»^[1]— μέσα στὴν ματαιότητα, τὴν ἀγνωσία καὶ τὴν ἀπανθρωπία τῆς ἀνθρωπίνης Ἱστορίας ἐπανιδρύει τὴν Ἐκκλησία. Αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Θεοῦ “ἐν τῷ κόσμῳ”.

Σ’ αὐτὸ τὸ μυστικὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία – «καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας»^[2]— κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς κατῆλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο καὶ κατέστη ἡ ψυχὴ της, γιατί «...οὐπω ἦν πνεῦμα ἅγιον...»^[3] πρὶν συμβῆ τὸ γεγονός αὐτό. Ἐκτοτε ἡ σωτηρία καὶ ἡ λύτρωση τοῦ μεταμορφουμέ-

[1] Ἰωάν. 1, 14.

[2] Κολοσ. 1, 18.

[3] Πρβλ. Ἰωάν. 7, 39.

νου και κατὰ Χάριν θεουμένου ἀνθρώπου συντελείται ἐντὸς τοῦ Θεανθρωπίνου Σώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. «Extra Ecclesiam nulla salus».

Στὸ Σῶμα τὸ Θεανθρώπινο ἐμφανίζεται ἕνας νέος τρόπος ζωῆς, ποὺ παρέχει στὴν κοινωνία τὴν ἀνθρώπινη τὴν δυνατότητα ὑπάρξεως στὴν «ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης».^[4]

2. Ποιὸς ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΚΕΙΝΟΙ, οἱ ὅποιοι ρωτοῦν ποῖος εἶναι ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα στὴν σημερινὴ ἐποχὴ. Ἡ ἀπάντηση τῆς πλειονότητος τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν εἶναι κατηγορηματικὴ: Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συμβάλλῃ στὴν ἐπίλυση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ κυρίως νὰ καταγγέλλῃ καὶ νὰ καταδικάζῃ τὴν κοινωνικὴ ἀδικία, τὴν ἐκμετάλλευση, τὴν ὀργανωμένη βία, τὴν καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἡ ἀντίληψη αὐτὴ δὲν εἶναι ἄγνωστη. Κηρύσσεται ἐδῶ καὶ αἰῶνες στὸν Δυτικὸ κόσμο. Στὸν Μεσαίωνα ὁ Θωμισμὸς καλλιέργησε μιὰ σωμα-

---

[4] Ἐφεσ. 4, 3.

τειακή θεώρηση τῆς Ἐκκλησίας, θέτοντάς την στο ἴδιο επίπεδο με ἄλλα ἀντίστοιχα κοινωνικά σχήματα, με τὴν μόνη διαφορὰ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει Θεία προέλευση.

Αὐτὴ ἡ προτεσταντικὴ ἀντίληψη περὶ Ἐκκλησίας γέννησε τὰ διάφορα θεολογικὰ μορφώματα, ὅπως τὴν ὑπαρξιστικὴ θεολογία με τὴν διαμάχη γιὰ τὴν ἀπομύθευση (Rudolf Bultman), τὴν θεολογία τοῦ πολιτισμοῦ (Paul Tillich), τὴν θεολογία τῆς ἐκκοσμικεύσεως (Friedrich Gogarten), τὴν θεολογία τῆς ἀπελευθερώσεως, ἡ ὁποία ἀνδρώθηκε στὴν Λατινικὴ Ἀμερικὴ (Enrique Dussel), τὴν θεολογία τῶν Μαύρων (Black Theology), ἡ ὁποία κορυφώθηκε τὸν 20^ο αἰῶνα (Martin Luther King), τὴν φεμινιστικὴ θεολογία (Elizabeth Cady Stanton) καὶ τέλος τὴν Οἰκουμενικὴ θεολογία ἢ θεολογία τῶν Θρησκείων (Hans Küng).^[5]

Ὅλα, ὅμως, αὐτὰ τὰ μορφώματα, ἐὰν μελετηθοῦν στὸ χῶρο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας, συνθέτουν τὴν εἰκόνα τῆς παντελοῦς ἀλλοτριώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Θεανθρωπίνου. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸν λόγο ὅτι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἶναι, ὅπως ἀκριβῶς παρουσιάζεται

---

[5] Γιὰ ἐπαρκὴ ἐνημέρωση περὶ τῶν θεολογικῶν αὐτῶν μορφωμάτων βλ. Rosino Gibellini, *La Theologia del xx secolo*, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήνα 1992.

στή διδασκαλία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων καὶ κινεῖται μέσα στὸ πλαίσιο τῆς ἀγιοπνευματικῆς αὐτῆς παραδόσεως.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία φιλανθρωπική – οὐμανιστική ὀργάνωση οὔτε κἂν μιὰ ὀργανωμένη ζωὴ, ἀλλὰ κοινωνία Θεανθρώπινη. Εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μέσα στὸν ἄνθρωπο, εἶναι μυστηριακὴ κοινότητα. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ στὴν Θεανθρώπινη αὐτὴ κοινωνία «Ἁγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται τῇ Τριαδικῇ μονάδι ἱεροκρυφίως».^[6] Ὁ Μ. Βασίλειος λέγει χαρακτηριστικά: «Τῆς χάριτος ἄνωθεν ἐξ οὐρανοῦ παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκχεομένης, εἰκότως μεταλαμβάνουσιν τῆς ἀσωμάτου καὶ πνευματικῆς χορηγίας αἱ τῶν ἁγίων ψυχαί».^[7]

3. Ποιὸς ὁ ρόλος τῶν κανόνων;

ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ εἶναι ἡ ἀποκάλυψη καὶ ἡ διακήρυξη τῆς ἀληθείας γιὰ τὸ ἐσχατολογικὸ τέλος τῆς ἀνθρωπίνης Ἱστορίας. Πρὸς τοῦτο ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποβλέπουσα

[6] Ἀναβαθμός, ἤχ. δ'.

[7] Μ. Βασιλείου, *Εἰς τὸν ΡΛΒ' Ψαλμόν*, PG 30, 116C.

στήν σωτηρία καὶ τὴν λύτρωση τῶν μελῶν της, ἐνεργοποιεῖ τὰ πνευματικά της “ἐργαλεῖα”. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιεῖται ὡς ἔκφραση τῆς ἀγαπητικῆς καὶ ποιμαντικῆς μερίμνης της. Ἡ σύνταξη τῶν ἱερῶν κανόνων, ὡς ἐκ τούτου, ἀποβλέπει καὶ ἀποσκοπεῖ τόσο στὴν ρύθμιση τῶν διαφόρων προβλημάτων τοῦ Θεανθρωπίνου τούτου ὀργανισμοῦ, ὅσο καὶ στὴν ὀρθὴ καθοδήγηση τῶν μελῶν του γιὰ τὴν Θεανθρώπινη πορεία τους πρὸς τὴν λύτρωση.

Οἱ ἱεροὶ κανόνες δὲν εἶναι, ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοί, ἐκφραστὲς κάποιου νομικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖο ἐπιδιώκει νὰ ἐγκλωβίσῃ τὴν ζωὴ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας σὲ νομικοὺς τύπους, ἀλλὰ ἐκφράζουν τὴν ποιμαντικὴ ἀγωνία καὶ τὴν ἀγαπητικὴ μέριμνα μέσῳ τῶν ποιμένων της γιὰ τὴν σωτηρία τῶν μελῶν της.

Καὶ τοῦτο γιὰ τὸν λόγο ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες, οἱ θεσπισθέντες ἢ ἐπικυρωθέντες ἀπὸ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους ἢ ἀπὸ τὶς Τοπικὲς, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι τῶν μεμονωμένων Ἁγίων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος εἶναι ἀλάθητοι καὶ ἔχουν τὴν Θεία ἐπιστάσια. Ὁ καθηγητῆς Ἰ. Καρμίρης γράφει ἐπ’ αὐτοῦ: «Οὕτως οἱ στηρίζοντες τὸ ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα ἱεροὶ κανόνες, κεκτημένοι χαρακτῆρα καθολικὸν καὶ αἰώνιον,

οἷος εἶναι καὶ ὁ προορισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, συγκροτοῦσι τὸ θετικὸν δίκαιον αὐτῆς, τὸ ρυθμίζον τὰς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς σχέσεις, «ὥστε πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω».^[8] Ἡ Ἐκκλησία, ἄρα, οὕσα καθίδρυμα θεῖον, κέκτηται ἴδιον πολίτευμα, ὅπερ ὡς θεῖον, ἄτε προερχόμενον ἀμέσως ἐκ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν κανονικῶν αὐτῶν διαδόχων, ἐμπνεομένων ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἀυθαιρεσίαν τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως, ἀλλ' ἔχει ἀπόλυτον κύρος».^[9] Ἡ δὲ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος μὲ τὸν 1^ο κανόνα τῆς δίδει τὴν ὀριστικὴ ἀπάντησι: «Ἐξ ἑνὸς γὰρ καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἀυγασθέντες, ὥρισαν τὰ συμφέροντα...».^[10]

4. Τὸ βαθύτερο νόημα τῶν κανόνων

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΒΙΩΝΟΥΝ τοὺς ἱεροὺς κανόνες ὡς “μαρτυρία” Θεοῦ. “Ὅ,τι λέγεται καὶ πιστεύεται γιὰ τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ στὴν Ἁγία Γραφή, εἶναι δυνατὸν νὰ πιστεύεται καὶ γιὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ Ὁρθόδοξος

[8] Α' Κορ. 4, 40.

[9] Ἰ. Καρμίρη, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία, Ἀθῆναι 1973, σ. 520.

[10] Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα 2*, σ. 556.

Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νὰ ἀσκήση ἀληθῶς καὶ ἐπιτυχῶς τὸ ποιμαντικὸ καὶ σωτηριολογικὸ ἔργο τῆς ἄνευ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς. Ὁ Μ. Βασίλειος προτρέπει τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας νὰ κάμνουν χρῆση τῶν ἱερῶν κανόνων, γιὰ νὰ μὴν πράττη καὶ πορεύεται ὁ καθένας κατὰ τὸ δοκοῦν: «Ἡμαῦρωται κανόνων ἀκρίβεια· ἐξουσία τοῦ ἁμαρτάνειν πολλή... Ἀπόλωλε κρῖμα δίκαιον· πᾶς τις τῷ θελήματι τῆς καρδίας αὐτοῦ πορεύεται».^[11]

Οἱ ἱεροὶ κανόνες οἱ τόσο παρεξηγημένοι ἐκφράζουν τὴν ἀγάπη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ νέος νόμος τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλ' εἶναι καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου, μὲ τὴν ἔννοια ποὺ πηγάζει ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ἰδίου τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου: «Ἐὰν ἀγαπᾶτε με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε».^[12]

Ὁ καθηγητὴς Μουρατίδης γράφει χαρακτηριστικά: «Ἐν ὅσῳ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔχη τὴν ἐπίγειον μορφήν αὐτῆς ὡς στρατευομένης Ἐκκλησίας καλούσης πάντας, δικαίους καὶ ἀδίκους, ὅπως δι' αὐτῆς ἀγωνισθοῦν ἵνα εἰσέλθουν εἰς τὴν ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν, ἐν ὅσῳ ἡ

---

[11] Μ. Βασιλείου, ἐπ. 92, *Πρὸς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους*, PG 32, 480B.

[12] Ἰωάν. 14, 15.

Ἐκκλησία θὰ ἀγωνίζεται ἐναντίον τῶν σκοτίων δυνάμεων τοῦ κόσμου τούτου... ἦτοι μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ἡ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία θὰ ἔχη τὴν μορφήν ὠργανωμένης κοινωνίας ἀνθρώπων, ἐν ἧ τὸ δίκαιον καὶ οἱ νόμοι θὰ ἀποτελοῦν τὸ ἐξωτερικὸν πλαίσιον ἀσφαλείας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἀναπτύσσεται ἡ ἐλευθέρα ζωὴ τοῦ πνεύματος ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας οὐδόλως ἐξαντλοῦν τὸν θρησκευτικὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀποτελοῦν ὑποβοηθητικόν, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητον στοιχεῖον πρὸς τὴν τελείωσιν τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν πιστῶν».^[13]

Κανονικὸ Δίκαιο καὶ στρατευομένη Ἐκκλησία θὰ εὐρίσκονται σὲ ἀρμονικὴ πορεία μέχρι τὴν Δευτέρα τοῦ Χριστοῦ Παρουσία, ὅταν ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία θὰ ἐνωθῆ μὲ τὴν θριαμβεύουσα στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅπου καὶ θὰ ὑπάρχη αἰωνίως μόνον ἡ ἀγάπη.

---

[13] Κ. Μουρατίδου, *Κανονικὸν Δίκαιον*, Ἀθήναι 1972, σ. 40.

Ἐφικτὴ ἡ ἔνωση μετὰ τῶν Παπικῶν;

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ καὶ ὁ ἄμεσος συνεργάτης αὐτοῦ Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης Ζηζιούλας κατὰ καιροὺς ὁμιλοῦν γιὰ τὴν ἐπερχόμενη ἐνότητα Ὁρθοδοξίας καὶ Παπισμοῦ μὲ στόχο τὴν ἐπίτευξη ὁλοκληρωμένης Μυστηριακῆς κοινωρίας.

1. Ὑπάρχουν πολλὲς Ἐκκλησίες;

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΟΠΩΣ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ, εἶναι Μία, γιὰ τὸν λόγο ὅτι εἶναι τὸ μυστικὸ Σῶμα τοῦ Θεοανθρώπου Κυρίου: «Ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ), ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία...».^[14] Ἐφόσον, ὅμως, ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄρα εἶναι Μία – «μεμέρισται ὁ Χριστός;»^[15]– ἡ αἴρεση δὲν διασπᾷ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀποσπᾷ μέλη ἀπὸ αὐτό, ἐκτρέπεται ἀπὸ τὴν δι-

[14] Κολοσ. 1, 25.

[15] Α΄ Κορ. 1, 13.

αχρονικότητα και συνεπῶς χάνει την καθολικότητα.

Ὁ Παπισμὸς ἔχει καταδικασθῆ ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 879 καὶ ἀπὸ τὴν Σύνοδο τοῦ 1341, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς πρώτες Οἰκουμενικὲς Συνόδους, γιὰ τὸν λόγο ὅτι οἱ κακοδοξίες του συμπίπτουν μὲ ἐκεῖνες τῶν αἰρετικῶν τῶν πρώτων αἰώνων.

2. Ποιὲς οἱ βασικὲς κακοδοξίες τοῦ Παπισμοῦ;

ΑΝΑΦΕΡΩ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ἀπὸ αὐτές: α) τὸ πρωτεῖο, β) τὸ ἀλάθητο τοῦ Πάπα, γ) τὸ Filioque, (ἡ ἐκπόρευση τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ), δ) ἡ ἄσπιλος σύλληψη τῆς Θεοτόκου, ε) οἱ κτιστὲς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, στ) τὸ καθαρτήριο πῦρ, ζ) ἡ περισσεύουσα ἀξιομισθία τῶν Ἁγίων, η) τὸ βάπτισμα διὰ ραντισμοῦ, θ) τὸ μυστήριο τοῦ Ἁγίου Χρίσματος (ἀπὸ τὸ 1563 μὲ τὴν ἐν Τριδέντῳ Σύνοδο τὸ μυστήριο αὐτὸ τελεῖται στὸ ἑβδομο ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ βαπτισθέντος), ι) ὁ ἄζυμος ἄρτος στὴν Θεία Κοινωνία (ἀπὸ τὸ 1200 περίπου ἔπαυσαν νὰ κοινωνοῦν τοὺς πιστοὺς τους καὶ μὲ τὸ Αἶμα, ἀλλὰ προσφέρουν μόνο τὸν Ἄρτο), ια) τὸ μυστήριο τοῦ εὐχελαίου (τὸ τελοῦν μόνο πρὸ τοῦ θανάτου), ιβ) ἡ ὑποχρεωτικὴ ἀγαμία τοῦ κλήρου, ιγ) ἡ ἐπιτέλεση

τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ μὲ ὅλα τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς καὶ ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ, ιδ) ἡ τέλεση πολλῶν Λειτουργιῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἱερέως τὴν αὐτὴν ἡμέρα, ιε) ἡ τροποποίηση τοῦ θεσμοῦ τῆς νηστείας κατὰ παράβασιν τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ πολλὰς ἄλλες.

Οἱ ἀνωτέρω αἱρέσεις συνιστοῦν τὴν ἀναβίωση τῶν παλαιῶν αἰρετικῶν δοξασιῶν τῶν αἰρεσιάρχων Ἀρείου, Μακεδονίου, Νεστορίου κ.ἄ.. Ἐπομένως, τὸ *consensus Patrum* καταδικάζει τὸν Παπισμὸ ὡς αἵρεση, καταγγέλοντας τὶς αἰρετικὲς δοξασίαις του, ὅσο κι ἂν ἐπιμένουν οἱ προαναφερθέντες ἐκκλησιαστικοὶ ταγοὶ ὅτι ὁ Παπισμὸς δὲν εἶναι αἵρεση καὶ ὅτι εἶναι ἀπλῶς σχίσμα. Ὁ Μ. Βασίλειος στὴν Α΄ κανονικὴ του ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιο Ἰκονίου γράφει ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτό: «Αἱρέσεις μὲν τοὺς παντελῶς ἀπερῶρηγμένους καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν ἀπηλλοτριωμένους, σχίσματα δὲ τοὺς δι' αἰτίας τινὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ζητήματα ἰάσιμα πρὸς ἀλλήλους διενεχθέντας».^[16]

Πῶς, λοιπόν, εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξη ἔνωση καὶ κοινωνία τῆς ἀληθείας μετὰ τοῦ ψεύδους, τοῦ σκότους μετὰ τοῦ φωτός;

---

[16] Μ. Βασιλείου, ἐπ. 188, *Ἀμφιλοχίω περὶ κανόνων*, PG 32, 665A.

3. Πώς αντιμετωπίζονται οί αίρετικοί;

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ προέβαιναν στην αποκοπή τῶν αίρετικῶν ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὸ ἐγχείρημα αὐτὸ διεφύλασσαν τὴν ὑγεία τοῦ ὅλου Σώματός της.

Πῶς Σεῖς, Ἅγιοι Πατέρες, πιστεύετε καὶ κηρύσσετε ὅτι ὑπάρχει δυνατότητα ἐνώσεως μετὰ τοῦ Παπισμοῦ; Ὁ Παπισμὸς δὲν εἶναι πλέον Ἐκκλησία, γιὰ τὸν λόγο ὅτι ἀπεκόπη ἀπὸ τὴν ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ πὸν εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὡς ἐκ τούτου στερεῖται τῆς ἁγιαστικῆς Χάριτος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ στὴν λύτρωση καὶ τὴν σωτηρία.

Μήπως πρέπει νὰ κατανοήση καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὅτι εἶναι μεγίστη πλάνη νὰ ἀποδέχεται τοὺς Παπικοὺς ὡς ἐκκλησία, ἀποδεχόμενος τὴν θεωρία τῶν κλάδων;

Ὅλους αὐτοὺς τοὺς αἰῶνες ὁ Παπισμὸς κινεῖται στὸν χῶρο τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης. Ἐμμένει ἀμετανόητα στὶς αίρετικὲς δοξασίες καὶ πλάνες, χρησιμοποιώντας τελευταίως τὸν θεολογικὸν διάλογο γιὰ τὴν πλήρη ὑποταγὴ τῆς Ὁρθοδοξίας σ' αὐτόν. Ἐκεῖνο, ὅμως, πὸν πρέπει νὰ τοῦ ἐπισημάνη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μέσω

τῶν ἐκπροσώπων της εἶναι τὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου: «Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος».^[17]

4. Ἀγάπη καὶ αἰρετικοί

ΜΕΡΙΚΟΙ ΙΣΩΣ ΔΙΕΡΩΤΗΘΟΥΝ: Καὶ ἡ ἀγάπη; Ποῦ εἶναι ἡ ἀγάπη; Ἡ ἀγάπη εἶναι ὄντολογική, ὅταν συναντᾶται μὲ τὴν ἀλήθεια. Ὅταν προσφέρει τὴν ἀγάπη στὸ ψεῦδος καὶ τὴν αἵρεση, παραβλέποντας τὴν ἀλήθεια, τότε τὸ μόνο ποὺ κατορθώνεις εἶναι νὰ βοηθᾷς τὸν αἰρετικὸ νὰ παραμείνῃ στὶς αἰρετικὲς θέσεις του καὶ ἄρα δὲν τὸν ἀγαπᾷς.

Ἡ οἰκουμενικὴ κίνηση διατείνεται ὅτι εἶναι μία προσπάθεια ὑπερβάσεως τῆς χριστιανικῆς διαιρέσεως, μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν *intercommunio*. Πρέπει, ὅμως, νὰ κατανοήσουν οἱ πάντες ὅτι προηγῆται ἡ κοινωνία πίστεως καὶ ἔπεται ἡ κοινωνία ἐν τῷ Ἁγίῳ Ποτηρίῳ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἐμμένουμε στὴν ἀπάντηση, τὴν ὁποία ἔδωσε ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος τοῦ 1895 πρὸς τὸν Πάπα Λέοντα ΙΓ΄: «Ἡ φυσικωτέρα ὁδὸς πρὸς

---

[17] Τίτ. 3, 10-11.

τὴν ἔνωσιν ἐστὶν ἡ ἐπάνοδος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἀρχαῖον δογματικὸν καὶ διοικητικὸν καθεστῶς».[18]

Ὁ καταδικασμένος Παπισμὸς ἀπὸ τῆς δύο προαναφερθεῖσες Συνόδους (879 καὶ 1341),^[19] ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἑπτὰ Οἰκουμενικῆς Συνόδους τῶν πρώτων αἰώνων, βάσει τῶν αἰρετικῶν δοξασιῶν του, εἶναι αἴρεση καὶ μάλιστα “παναίρεση”, ὅπως ἔχει λεχθῆ. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἀτέρμονες συζητήσεις καὶ οἱ ἄκαρποι διάλογοι εἶναι περιττοί. Ὁ Μ. Βασίλειος γράφει σὲ μιά του ἐπιστολή: «Ἐὰν μὲν οὖν πεισθῶσί σοι, ταῦτα ἄριστα. Εἰ δὲ μή, γνωρίσατε τοὺς πολεμοποιοὺς καὶ παύσασθε ἡμῖν τοῦ λοιποῦ περὶ διαλλαγῶν ἐπιστέλλοντες».[20]

5. Τί πρέπει νὰ γίνη;

ΠΡΕΠΕΙ, ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΝΑ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὅλοι ὅσοι συμπορεύονται μετ’ αὐτοῦ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ καὶ ΑΠΟΣ-

[18] Ἰ. Καρμίρη, *Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. 2, Graz, Austria 1968, σ. 936 [1022].

[19] Σημειωτέον ὅτι καὶ οἱ δύο πρέπει νὰ ὀνομασθοῦν Οἰκουμενικῆς Σύνοδοι.

[20] Μ. Βασιλείου, ἐπ. 128, *Εὐσεβίω, ἐπισκόπῳ Σαμοσάτων*, PG 32, 557B.

ΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ ὁ Παπισμὸς εἶναι αἰρετικὸ κομμάτι ποὺ ἀπεσπίασθη ἀπ’ αὐτήν. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ εἶναι καιρὸς νὰ ἀκούσωμε τὰ λόγια τοῦ π. G. Florofsky: «Ἡ ἔνωση τῶν Χριστιανῶν, γιὰ μένα, σημαίνει ἀκριβῶς τὴν παγκόσμια ἐπιστροφή στὴν Ὁρθοδοξία».^[21]

---

[21] G. Florofsky, *Θέματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας*, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθῆναι 1973, σ. 219.

Ἐπιτρέπεται ἡ συμπροσευχὴ μετὰ αἱρετικῶν;

1. Σημασία τῆς προσευχῆς

ΟΙΔΙΟΣ Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ἀποδίδει ὑψίστη σημασία στήν προσευχή. Ἡ τεσσαρακονθήμερος προσευχή Του στήν ἔρημο ἦταν ἡ εἰσαγωγή στὸν δημόσιο βίο Του.^[22] Οἱ Ἱεροὶ Εὐαγγελιστὲς μᾶς πληροφοροῦν ὅτι πρὸ παντὸς σημαντικοῦ γεγονότος τῆς ζωῆς Του προηγεῖτο ἡ προσευχή.^[23]

Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας προσδιορίζουν τὴν σημασία ποὺ προσδίδει ὁ Ἰδιος ὁ Ἐνανθρωπήσας Λόγος τοῦ Θεοῦ Πατρὸς στήν προσευχή, ὅταν ἀναφέρονται στήν προσπάθεια τοῦ πλάσματος νὰ ὑποστασιασθῆ μέσω αὐτῆς τὸν διάλογο μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπινος λόγος εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἐκστατικῆς ἀναφορᾶς τοῦ προσώπου. Καὶ τοῦτο γιατί ἡ ὑπέρβαση τῆς ἀτομικό-

[22] Ματθ. 4, 1κ.έξ..

[23] Ματθ. 14, 23. 26, 36. Μάρκ. 6, 36. 14, 32. Λουκ. 5, 16. 6, 12. 9, 28.

τητος καὶ ἡ κατ' ἑξοχὴν φανέρωση τοῦ προσώπου συντελοῦνται μέσῳ τῆς προσευχῆς. Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, ἐκφράζοντας τὴν πεποίθησή τῆς Ἐκκλησίας, λέγει: «Οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν εὐχῆς δυνατώτερον, οὐδὲ ἴσον».^[24]

2. Ἐκκλησία καὶ Προσευχή - Συμπροσευχή

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ – ΟΜΑΔΙΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ὁ Ἰδιὸς ὁ Θεάνθρωπος Κύριος τὴν θεσπίζει, ὅταν μᾶς διαβεβαιώσῃ: «Οὐ γὰρ εἰσὶν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν».^[25] Οἱ συμπροσευχόμενοι διαλέγονται μετὰ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ὡς υἱοὶ Αὐτοῦ κατὰ Χάριν. Ὁ προσευχόμενος κοινωνεῖ ἐσωτερικῶς μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου, ὅπως καὶ ὁ συμπροσευχόμενος, σὲ ἕναν κοινὸν διάλογο ἀληθείας καὶ γνώσεως «ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι». Ἄλλωστε, αὐτὸ τὸ νόημα ἐμπεριέχει ἡ φράση τοῦ Ἰδίου τοῦ Κυρίου «εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα». «Ἡ συμφωνία πολλὴν ἔχει τὴν ἰσχύν»,^[26] ὑπογραμμίζει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος.

---

[24] Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως...*, Λόγος Ζ', PG 48, 766.

[25] Ματθ. 18, 20.

[26] Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ἐπίτομη εἰς τὴν Β' πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολήν*, Ὁμ. Δ', PG 62, 461.

3. Ποιὸ τὸ περιεχόμενον τῆς συμπροσευχῆς;

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΟΜΕΝΩΣ τῆς συμπροσευχῆς εἶναι ἡ καθολικὴ ἀλήθεια τῆς ΜΙΑΣ, ΑΓΙΑΣ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ποὺ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ὅταν ἓνα ἢ περισσότερα μέλη ἀμφισβητοῦν ἢ ἀλλοιώνουν ἢ ἀπορρίπτουν τὴν ἀποκαλυφθεῖσα Ἀλήθεια, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν Ἀποστολικὴ καὶ Πατερικὴ παράδοση, διασπᾶται ἡ κοινωρία τῶν συμπροσευχομένων, γιὰ τὸν λόγο ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁ τρόπος ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας, πέρα ἀπὸ κάθε συμβατικὴ ἔννοια καὶ σκέψη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ προηγεῖται τῆς συμπροσευχῆς ἡ ὁμολογία πίστεως. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ συμπροσευχὴ, ἐὰν δὲν προϋπάρχῃ ὁμοφωνία στὴν Ὁρθόδοξο Ἁγιοπατερικὴ πίστι.

4. Δεκτὴ ἡ συμπροσευχὴ μετὰ αἰρετικῶν;

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΕΔΡΑΣΕ στὸ ἀλλόκοτο εἶδος συμπροσευχῆς τοῦ Ὁρθοδόξου μετὰ αἰρετικοῦ, ἐπισημαίνουσα τὰ ὅρια τῆς ἀληθείας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀνεπίτρεπτο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωρίας καὶ συμπροσευχῆς τοῦ Ὁρθοδόξου μέλους τῆς μετὰ αἰρετικοῦ.

Αὐτὴ ἡ ἀντίδρασή της ἐξεφράσθη μέσα ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου, τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλὰ καὶ τῶν Τοπικῶν, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος.

5. Τί διακελεύουν οἱ ἱεροὶ κανόνες;

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ὁ 45^{ος} κανόνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων διαλαμβάνει τὰ ἑξῆς: «Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, αἰρετικοῖς συνευξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω. εἰ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς, ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαί τι, καθαιρέσθω».^[27]

Ἡ συμπροσευχὴ τοῦ κληρικοῦ μετὰ αἰρετικοῦ ἐπιφέρει τὸν ἀφορισμό, ἀκόμη κι ἂν συμβῆ ἔκτος ἱεροῦ ναοῦ καὶ ἱερᾶς Ἀκολουθίας, βάσει τοῦ 10^{ου} Ἀποστολικοῦ κανόνος: «Εἴ τις ἀκοινωνήτω, κἂν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, οὗτος ἀφοριζέσθω».^[28] Ἐάν, ὅμως, διενεργηθῆ συμπροσευχὴ ἐν τῷ Ναῶ καὶ ἐπιτραπῆ στὸν αἰρετικὸ νὰ διενεργήσῃ κάτι ὡς κληρικός, τότε ἐπιβάλλεται ποινὴ καθαιρέσεως, κατὰ τὸν προαναφερθέντα 45^ο κανόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

Κατηγορηματικὸς ὡς πρὸς τὴν συμπροσευχὴν σὲ αἰρετικὸ ναὸ εἶναι καὶ ὁ 64^{ος} Ἀποστολικὸς

[27] Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα 2*, σ. 60.

[28] Ὅπ. π., σ. 14.

κανόνας, ό όποϊος διαλαμβάνει τὰ έξῆς: «Εἴ τις κληρικός, ἢ λαϊκός, εἰσέλθη εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων, ἢ αἰρετικῶν, προσεύξασθαι, καὶ καθαιρεῖσθω, καὶ ἀφοριζέσθω».^[29] Ἐδῶ σαφῶς ἀπαγορεύεται ἡ συμπροσευχὴ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μετὰ Ἰουδαίων –σήμερα θὰ λέγαμε μετὰ ἄλλοθρήσκων– καὶ αἰρετικῶν. Ἡ ἐπιβαλλόμενη δὲ ποινὴ στοὺς συμπροσευχηθέντες εἶναι γιὰ μὲν τοὺς κληρικοὺς ἡ καθάραιση, γιὰ δὲ τοὺς λαϊκοὺς ὁ ἀφορισμός.

Ἀκόμη καὶ ὁ συνορτασμός καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ δώρων μετὰ ἄλλοθρήσκων καὶ αἰρετικῶν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες: «Ὅτι οὐ δεῖ παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἢ αἰρετικῶν, τὰ πεμπόμενα ἑορταστικὰ λαμβάνειν, μηδὲ συνορτάζειν αὐτοῖς».^[30] Ὁ δὲ 33^{ος} τῆς ἐν Λαοδικεῖα Συνόδου διακελεύει: «Ὅτι οὐ δεῖ αἰρετικοῖς, ἢ σχισματικοῖς συνεύχεσθαι».^[31]

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως διαπιστώνουμε, μᾶς διδάσκει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ὁ ἀποδεχόμενος τὴν ἀποκαλυφθεῖσα Ἀλήθεια περὶ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ νὰ συνυπάρξῃ μὲ τὸν μὴ ἀποδεχόμενο τὴν

[29] Ὅπ. π., σσ. 81-82.

[30] 37^{ος} καν. Λαοδικείας, Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα* 3, σ. 206. Βλ. ἐπίσης 32^ο, 34^ο, 38^ο, 39^ο τῆς ἰδίας Συνόδου.

[31] Ὅπ. π., σ. 198. Βλ. καὶ Θ' κανόνα Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας, Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα* 4, σ. 336.

προαναφερθεῖσα ἀλήθεια σὲ κοινὴ στάση προσευχῆς –ὁμολογίας τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς, πολλῶ δὲ μᾶλλον σὲ εὐχαριστιακὴ κοινωνία ἐν τῇ Θεῖᾳ Λειτουργίᾳ.

6. Τί συμβαίνει σήμερα;

ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ, δυστυχῶς, βιώσαμε συνταρακτικὰ καταστάσεις στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μας.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁ ἄμεσος συνεργάτης του Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης Ζηζιούλας καὶ ἄλλοι Πατριαρχικοί, ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι κληρικοὶ προέβησαν σὲ καθημερινὲς συμπροσευχὲς μὲ τὸν αἰρεσιάρχη Πάπα Φραγκῖσκο (τὸν ἀποδεχόμενον καὶ κηρύσσοντα δεκαπέντε καὶ πλέον αἱρέσεις), κινούμενοι στὸν χῶρον τῆς διανοητικῆς θεολογίας καὶ ὄχι στὸν Ἁγιοπατερικὸν χῶρον τοῦ «λάλει, Ἐκκλησία μου καὶ ὁ δοῦλος σου (κληρικὸς ἢ λαϊκός) ἀκούει».

Εἶναι ἀδιανόητο καὶ ἐν ταυτῶ ἀντικανονικὸ ὁ Ὁρθόδοξος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης νὰ ἀποκαλῆ ἀπερίφραστα “Ἐκκλησία” τὸν Παπισμὸν, τὴν αἰρετικὴν αὐτὴν ὀργάνωση, ἡ ὁποία ἀπεκόπη γιὰ τίς πολλὰς αἱρέσεις τῆς ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ νὰ δηλώνῃ ὅτι ἀπο-

σκοπεῖ νὰ «ἐπανεύρωμεν τὴν πλήρη μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν κοινωνία».

Δυστυχῶς, οἱ προαναφερθέντες κληρικοὶ δὲν ἔλαβαν ὑπ' ὄψιν τὴν ὁδὸ, τὴν ὁποία ὑποδεικνύει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, τὴν Θεανθρώπινη ὁδὸ, ποὺ εἶναι ἡ ὑπακοὴ στοὺς ἱεροὺς κανόνες. Δὲν ἐνήχησε στὰ ὦτα τοὺς τὸ «ἔδοξεν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν», τὸ ὁποῖο δεσπάζει σὲ ὅλες τὶς Συνόδους, Οἰκουμενικὲς καὶ Τοπικὲς, μὲ τὸ ὁποῖο ἐκφράζεται “ἐν λόγῳ καὶ χρόνῳ” ἡ Θεανθρώπινη βούληση τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

7. Ἡ ἀνυπακοὴ στοὺς κανόνες αἰτία συγχύσεως

ΗΦΩΝΗ ΤΟΥ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἀκούγεται καὶ πάλι τὶς θλιβερὲς γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία αὐτὲς ἡμέρες: «Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοίपाσι λοιπὸν οἱ τῶν Πατέρων κανόνες καὶ πᾶσα ἀκρίβεια τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπελήλαται, καὶ φοβοῦμαι μὴ, κατὰ μικρὸν τῆς ἀδιαφορίας ταύτης ὁδῶ προιούσης, εἰς παντελεῖ σύγχυσιν ἔλθῃ τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα».^[32] Δηλαδή, «Πολὺ λυπᾶμαι ἐπειδὴ τελευταῖα περιφρονοῦνται οἱ κανόνες τῶν Πατέρων καὶ ἔχει ἀπομακρυνθῆ κάθε εὐταξία ἀπὸ

[32] Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα 4*, σ. 275.

τις Ἐκκλησίες. Φοβᾶμαι, λοιπόν, μήπως, καθὼς ἀϋξάνεται συνεχῶς αὐτὴ ἡ ἀδιαφορία, τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας περιπέσουν σὲ πλήρη σύγχυση».^[33]

Πότε, λοιπόν, θὰ κατανοήση ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος, οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ὅλοι μας ὅτι ἡ πιστὴ τήρηση τῶν ὅσων διακελεύουν οἱ ἱεροὶ κανόνες εἶναι μαρτυρία ὑπακοῆς στὴν ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, τὴν ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ἀλλὰ καὶ σημεῖο ὑποταγῆς τῆς ἀτομικότητος στὴν κοινὴ μετοχὴ ὅλων τῶν πιστῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, στὴν ἀποκαλυφθεῖσα Ἀλήθεια;

---

[33] Μ. Βασιλείου, ἐπ. 54, *Χωρεπισκόποις*, ΕΠΕ 2, σσ. 181-183.

Ἐν ὄψει τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου τοῦ 2016

ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ τῆς ἀποκαλουμένης Ἁγίας, Μεγάλης καὶ Πανορθόδοξου Συνόδου, τὴν ὁποία ἔχει ἐξαγγεῖλει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, θὰ ἤθελα ὡς κανονολόγος νὰ τοποθετηθῶ καὶ νὰ ἀπαντήσω σὲ ὀρισμένα ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα θέτουν εὐλόγως ὀρθόδοξοι θεολόγοι, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπλὸς ὀρθόδοξος λαός.

Καὶ τὸ πρῶτο ἐρώτημα εἶναι: Πότε συγκαλεῖται Σύνοδος μὲ τὴν συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῆς καθόλου Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας; Τὸ δεύτερο: Πῶς πρέπει νὰ ἀποκαλεῖται αὐτὴ ἡ Σύνοδος, Πανορθόδοξος ἢ Οἰκουμενική; Καὶ τὸ τρίτο: Πότε μία Σύνοδος χαρακτηρίζεται ληστρική;

1. Πότε συγκαλεῖται Σύνοδος;

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ὡς τὸ «μυστικὸ Του Σῶμα» -«καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας»^[34]- ἀπὸ τὰ

---

[34] Κολοσ. 1, 18.

πρῶτα βήματά της ἐκινεῖτο συνοδικῶς. «Ἔδοξε τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν»,^[35] ἔξαγγέλλει ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὁ λόγος αὐτὸς γίνεται ὁ ἱερὸς τύπος ὄλων τῶν μετέπειτα Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Σύνοδος μὲ τὴν συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸ ὑπέρτατο κανονοθετικὸ ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς ΜΙΑΣ, ΑΓΙΑΣ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Συγκαλεῖται κυρίως «πρὸς κοινὴν συνδιάσκεψιν καὶ ἀπόφασιν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἀφορώντων τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν».^[36] Συγκαλεῖται, δηλαδή, ὅταν χρειάζεται νὰ ρυθμισθοῦν θέματα, τὰ ὁποῖα ταλανίζουν τὸν κληρὸ καὶ τὸν λαὸ τῆς, ὅπως ἡ σχέση τῶν μελῶν τῆς, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, μετὰ τῶν διαφόρων αἰρετικῶν.

Ἡ ἀνωτέρω Σύνοδος, ἔχοντας «τὴν χρεῖαν κατεπεύγουσαν καὶ τὴν αἰτίαν εὐλογον»,^[37] κατὰ τὸν Μ. Ἀθανάσιο, συγκαλεῖται πρωτίστως γιὰ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ

---

[35] Μ. Βασιλείου, *Ὁμιλία περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*, PG 31, 1432C.

[36] Ν. Μίλας, *Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ανατολικῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνησιν 1906 (1970), σ. 405.

[37] Μ. Ἀθανασίου, *Ἐπιστολὴ περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀριμίνῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας συνόδων*, PG 26, 688B.

νά διασώση τὴν Ὁρθόδοξο πίστι. Ὅταν κινδυνεύουν τὰ δύο αὐτά, τότε εἶναι ἀδήριτος ἡ ἀνάγκη συγκλήσεώς της. Ὁ π. D. Staniloae γράφει ἐπ' αὐτοῦ: «Οἱ Σύνοδοι [...] διέσωσαν τὴν χριστιανικὴ ἐνότητα καὶ τὴν χριστολογικὴ βάση τῆς Ἐκκλησίας».^[38]

2. Ποιὸ τὸ κύριο θέμα τῆς Συνόδου;

ΣΥΝΕΠΩΣ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ μὲ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀσχοληθῆ μία νέα Σύνοδος, συμμετεχόντων ἀπάντων τῶν ἐκπροσώπων τῆς ΜΙΑΣ, ΑΓΙΑΣ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ εἶναι ἡ ἐνότητα τῶν μελῶν της. Δὲν εἶναι δυνατὸν, ὡς πρὸς τὰ θέματα πίστεως, νὰ μὴν βασιζώμαστε στὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος καὶ διαφορετικὰ νὰ πρεσβεύουν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ οἱ ὁμόλογοί του καὶ διαφορετικὰ ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαός. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο κινδυνεύουμε νὰ φθάσουμε σὲ σχίσματα, διακυβεύεται ἡ ἐνότητα τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μ. Βασίλειος ἐναγωνίως διεπίστωνε πα-

---

[38] D. Staniloae, *Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος*, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 60.

ρόμοια κατάσταση στην εποχή του, γι' αυτό και έγραψε σέ μιὰ ἐπιστολή του: «Ἀνατέτραπται μὲν τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, συγκέχυνται δὲ Ἐκκλησίας θεσμοί. [...] Ἡμαύρωται κανόνων ἀκρίβεια, ἔξουσία τοῦ ἁμαρτάνειν πολλή. [...] Ἀπόλωλε κρίμα δίκαιον, πᾶς τις τῷ θελήματι τῆς καρδίας αὐτοῦ πορεύεται. Ἡ πονηρία ἄμετρος, οἱ λαοὶ ἀνουθέτητοι, οἱ προεστῶτες ἀπαρρησίαστοι».^[39] Δηλαδή: «Ἔχουν ἀνατραπῆ τὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας καὶ οἱ θεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν συγχυσθῆ... Ἀμαυρώθηκε ἡ ἀκρίβεια τῶν κανόνων καὶ δόθηκε μεγάλη ἐλευθερία γιὰ τὴν ἁμαρτία. Ἡ δικαιοκρισία χάθηκε καὶ ὁ καθένας πορεύεται σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τῆς καρδίας του. Ἡ πονηρία εἶναι ἄμετρη, οἱ λαοὶ μένουν χωρὶς νουθεσία καὶ κατήχηση, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες δὲν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀλήθεια».^[40]

Καθίσταται σαφές, ἐπομένως, ὅτι μία νέα Σύνοδος μὲ τὴν συμμετοχὴ ἀπάντων τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀσχοληθῆ κατὰ πρῶτον μὲ τὸ θέμα τῆς ἐνότητος τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, κληρικῶν καὶ

---

[39] Μ. Βασιλείου, ἐπ. 92, *Πρὸς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους*, PG 32, 480BC.

[40] Βλ. Μ. Βασιλείου, *Ἐπιστολαί*, ΕΠΕ τ. 3, Θεσσαλονίκη 1973, σ. 87.

λαϊκῶν, διαγράφοντας μία ένιαία αντιμετώπιση τῶν σημερινῶν αἰρέσεων, ὅπως τοῦ Παπισμοῦ, τοῦ Προτεσταντισμοῦ, τοῦ Χιλιασμοῦ κ.ἄ.. Κατὰ δεύτερον ὀφείλει νὰ διεξέλθῃ καὶ νὰ ἐπιλύσῃ τὰ ἀναφύετα ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς ΜΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, νέα ποιμαντικὰ προβλήματα μὲ φρόνημα Πατερικὸ βάσει τῶν ἀποφάσεων τῶν προηγηθεισῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Τοπικῶν Συνόδων καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος μὲ τὸν 2^ο κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

3. Πῶς πρέπει νὰ ἀποκαληθῆται

Τὸ δεύτερο ἐρώτημα εἶναι: Πῶς θὰ ὀνομασθῆ, ποῖο χαρακτηρισμὸ θὰ λάβῃ, τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἢ τῆς Πανορθόδοξου;

3α. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ὀνομασθῆ «Πανορθόδοξος»

Ε^{ΑΝ} Η ΣΥΝΟΔΟΣ ὀνομασθῆ «Πανορθόδοξος», αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὰ μέλη τῆς συνίστανται ἀπὸ Ὁρθοδόξους Ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ρύθμιση γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μόνο. Μὲ ἕναν τέτοιο χαρακτηρισμὸ ὑπονοεῖται ὅτι παρα-

δεχόμεστε τὴν ὑπαρξὴ καὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ὅπως τοῦ Παπισμοῦ, τοῦ Προτεσταντισμοῦ κ.ἄ. καὶ ἄρα, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑποστηρικτὲς τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Συνόδου ὡς Πανορθόδοξου, γιὰ νὰ κληθῆ Οἰκουμενικὴ ὀφείλουν νὰ συμμετάσχουν ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν χριστιανικῶν λεγομένων ὁμολογιῶν. Συνεπῶς εἶναι λανθασμένος ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν προηγουμένων ἑπτὰ Συνόδων ὡς Οἰκουμενικῶν. Ἔπρεπε μὲ τὸ ὡς ἄνω σκεπτικὸ νὰ ὀνομάζονται Α΄ Πανορθόδοξος Σύνοδος, Β΄ Πανορθόδοξος Σύνοδος κ.ο.κ. γιὰτὶ ὑπῆρχαν καὶ οἱ ἄλλες “Ἐκκλησίες”, τῶν Ἀρειανῶν, τῶν Πνευματομάχων, τῶν Νεστοριανῶν κ.λπ.. Ἄπαγε τῆς βλασφημίας!!!

Νὰ διευκρινισθῆ ἔδῳ ὅτι ἡ παρουσία τῶν ἀρχηγῶν ἢ μελῶν τῶν αἰρετικῶν παρατάξεων στὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους ἦταν συμμετοχὴ ἀπολογίας καὶ ὄχι μετοχὴ στὴν λήψη τῶν συνδικῶν ἀποφάσεων.

Ὁ χαρακτηρισμὸς καὶ ἡ ὀνομασία μίας νέας Συνόδου ὡς Πανορθόδοξου ἐγκρύπτει τὴν πεποίθησι καὶ ἀποδοχὴ τῆς ὑπάρξεως καὶ ἄλλων “Ἐκκλησιῶν” ἐκτὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἄρα ἀποκαλύπτει αἵρεσι. Αὐτοὶ δέ, οἱ ὅποιοι ὑποστηρίζουν τὴν ὑπαρξὴ πολλῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι αἰρετικοί. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία, γιὰτὶ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα. «Μεμέρισται ὁ Χρι-

στός;».[41] Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος χαρακτηρίζει «βαρύτερον τὸ ἔγκλημα» τῆς κατατμήσεως τῆς Μίας Ἐκκλησίας, ὡς Σώματος Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ κατηγορηματικῶς ἀποφαίνεται: «Κατετέμετε τὸν Χριστὸν καὶ διείλετε αὐτοῦ τὸ σῶμα».[42]

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία καὶ οἱ ἄλλοι ὅλοι εἶναι ἀποκομμένοι ἀπὸ τὴν ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Ἐπομένως, ἐὰν συγκληθῆ Σύνοδος μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ πληρώματος τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, θὰ ὀνομασθῆ Οἰκουμενικὴ καὶ ὄχι Πανορθόδοξος.

3β. Γιατὶ χαρακτηρίζεται «Οἰκουμενική»

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ χαρακτηρίζεται γιὰ τὸν λόγο ὅτι εἶναι «ἡ ἀνωτάτη διοικητικὴ βαθμὶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας»^[43] καὶ συγκεντρώνει τοὺς Ἐπισκόπους ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ κόσμου. Μὲ τὸν ὄρο «οἰκουμένη» ὀνομάζονταν τὸ Ρωμαϊκὸ κράτος: «Ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην».^[44]

[41] Α΄ Κορ. 1, 13.

[42] Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Υπόθεσις τῆς Α΄, ἐπιστολῆς πρὸς Κορινθίους, Ὁμ. Γ΄*, PG 61, 24.

[43] Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, *Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες*, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 1997³, σ. 20.

[44] Λουκ. 2, 1.

Ἔτσι ἀποκαλεῖται Οἰκουμενικὴ ἡ Σύνοδος, γιὰ τὸν λόγο ὅτι συμμετέχουν ὅλοι οἱ ἀνὰ τὴν οἰκουμένη Ἐπίσκοποι τῆς ΜΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Στὴν Οἰκουμενικὴ Σύνοδο παρευρίσκεται ὅλο τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο συναποτελοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Σύνοδος αὐτὴ καθίσταται ὁ φορέας τοῦ ἀλαθήτου τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ τὰ μέλη της ἀποφαίνονται «ὑπὸ τὴν ἐπίνοιαν καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως».^[45]

3γ. Θέματα πὸν ἀπασχολοῦν μία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ἐξετάζει ζητήματα ἀφορῶντα στὴν οὐσία τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας. Οἱ ἀποφάσεις της εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὅ,τι ἐπιστεύθη πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων, τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οὐδέποτε ἀκυρώνει ἀποφάσεις, οἱ ὁποῖες ἐλήφθησαν ὑπὸ τῶν προηγουμένων Συνόδων. Αὐτὸ διετράνωσαν οἱ συμμετασχόντες Πατέρες στὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος: «Μετὰ πάσης ἀκριβείας ἐρευνήσαντές τε καὶ διασκεψάμενοι,

---

[45] Ἰ. Καρμίρη, *Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. 1, ἐν Ἀθήναις 1960², σ. 105.

καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσαντες, οὐδὲν ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν προστίθεμεν, ἀλλὰ πάντα τὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀμείωτα διαφυλάττομεν καὶ ἐπόμενοι ταῖς ἀγίαις Οἰκουμενικαῖς ἔξ Συνόδοις [...] πιστεύομεν [...] ἐπακολουθοῦντες τῇ θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν, καὶ τῇ παραδόσει τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τοῦ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκήσαντος ἁγίου Πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκομεν».^[46] Γι' αὐτό, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ καθηγητὴς Καρμύρης, «αἱ ἑπτὰ ἀρχαῖαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀποτελοῦν τὴν ὑψίστην ἀθεντίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ».^[47]

4. Πότε μία Σύνοδος χαρακτηρίζεται ληστρική;

ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, ἐὰν μία νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, προφασιζομένη τὰ δεδομένα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, τολμήσῃ νὰ ἀπορρίψῃ ἢ νὰ διορθώσῃ ἀποφάσεις τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἢ ἀποφάσεις Τοπικῶν Συνόδων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος καὶ ἀφοροῦν τόσο στὸ δογματικὸ μέρος τῆς Ὁρθοδόξου Θεολο-

[46] Mansi 13, 376.

[47] Ἰ. Καρμύρης, «Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι», *ΘΗΕ* 9 (1966) 688.

γίας, όσο και στὸ ἠθικὸ - ποιμαντικὸ τοιοῦτο, αὐτομάτως θὰ χαρακτηρισθῇ ληστρική Σύνοδος καὶ δὲν θὰ ὑποχρεοῦται ὁ Ὁρθόδοξος κληρὸς καὶ λαὸς νὰ ἀποδεχθῇ τὶς ἀποφάσεις της.

Γιὰ τὴν συγκληθησόμενη νέα Σύνοδο τὸ 2016 γράφονται καὶ ἀκούονται πολλά. Ὅπως ἐπὶ παραδείγματι ὅτι θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Παπισμὸ ὡς Ἐκκλησία, θὰ νομιμοποιήσῃ τὴν ὁμοφυλοφιλία, θὰ ἀνασκευάσῃ τὶς ἀποφάσεις τῶν προηγουμένων Συνόδων ὡς πρὸς τὰ θέματα τῆς νηστείας, θὰ ἐγκρίνῃ τὴν χειροτονία τῶν γυναικῶν καὶ πολλὰ ἄλλα, ἀφορῶντα στὴν δογματικὴ καὶ ἠθικὴ Ὁρθόδοξο διδασκαλία, γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀποφανθῇ Οἰκουμενικὲς, Τοπικὲς Σύνοδοι καὶ Ἅγιοι Πατέρες.

Ὅμως, ὁ Β΄ κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τονίζει: «Μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας».^[48] Ὁ δὲ Ἅγιος Ἀμφιλόχιος ἀναφωνεῖ: «Πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν ὑπὸ τῶν πατέρων τηνικαῦτα φυλάττομεν ἀκίνητον καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς ἀσπάρακτον μένειν εὐχομαι».^[49] Ὁ καθηγητὴς Μουρατίδης γράφει σχετικῶς περὶ τὴν μὴ ἀθέτηση

[48] Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα 2*, σσ. 309-310.

[49] Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου, *Ἐπιστολὴ Συνοδική*, PG 39, 96Α.

τῶν παλαιότερων κανόνων: «Ἐκφράζει [ὁ κανὼν] αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν βαθεῖαν πεποίθησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους καὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμπνευσθέντος περιεχομένου τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἐκείνων εἰσέτι ὧν τὸ ἐξωτερικὸν περιβλήμα τὸ ἐξηρητημένον ἐξ ὠρισμένων ἱστορικῶν συνθηκῶν περιέπεσεν εἰς ἀχρησίαν».^[50]

Κατόπιν τούτων πρέπει νὰ γνωρίζουν a priori οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ καὶ ἄλλοι παράγοντες ὅτι μία τέτοια Σύνοδος, ἡ ὁποία δὲν θὰ πληροῖ τις ἀνωτέρω προϋποθέσεις, θὰ χαρακτηρισθῆ ληστρική, ὅπως συνέβη σὲ παρόμοιες περιπτώσεις καὶ στὸ παρελθὸν καὶ θὰ προκαλέσῃ σχίσμα στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν εἴμαστε πραγματικὰ ἔτοιμοι γιὰ τὴν Σύνοδο, ἡ ὁποία προετοιμάζεται πυρετωδῶς.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν φέρουν μεγίστη εὐθύνη ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν καταστῆ μία Οἰκουμενική -καὶ ὄχι Πανορθόδοξος- Σύνοδος ληστρική καὶ προκαλέσῃ σχίσμα στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία.

---

[50] Κ. Μουρατίδου, *Τὸ αἰώνιο κῆρος τῶν Ἱ. Κανόνων*, Ἀθήνα 1972, σ. 62.

Παναγιώτατε καὶ λοιποὶ Πατριάρχες, «στῶμεν
καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου».

Ὁρθόδοξη ἀπάντησις

περὶ τὴν ἀνακοίνωσις τῆς διασκέψεως τῶν Προκαθημένων
τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας - Σαμπεζὺ, Ἰανουάριος 2016

ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΣ τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνάξεως τῶν Προκαθημένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ Σαμπεζὺ τῆς Γενεύης (21-28 Ἰανουαρίου 2016) καὶ ἐν ὄψει τῆς συγκλήσεως τῆς λεγομένης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τὸν Ἰούνιο ἐ.ἔ. στὴν Κρήτη, θὰ ἤθελα ὡς κανονολόγος νὰ τοποθετηθῶ κυρίως ὡς πρὸς τὰ θέματα, τὰ ἀφορῶντα στὶς σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς τῆς Μόνης Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν αἰρετικῶν ὁμάδων τῶν ἀποκεκομμένων ἀπὸ τὸ Σῶμα της.

1. Ἐνωσις μετὰ τῶν αἰρετικῶν ἢ ἐπιστροφή;

ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥΣ τοῦ προαναφερθέντος κειμένου ὑπογραμμίζεται ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν καὶ μάλιστα τῶν χριστιανικῶν

«ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν». Ἀπαντοῦμε ὡς πρὸς αὐτὴ τὴν ἀναφορά:

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία καὶ τοῦτο γιὰ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα. «Μεμέρισται ὁ Χριστός;».^[51] Ὁ καθηγητὴς καὶ ἐπίσκοπος Νικόδημος Μίλας γράφει ἐπ’ αὐτοῦ: «Ἐπειδὴ μία κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει, δηλονότι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, δέον ἢ Ἐκκλησία, ἢ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀποτελοῦσα, νὰ ᾖ ἐνιαία, μία».^[52]

Ὅλα τὰ ἄλλα μορφώματα, τὰ ὅποια αὐτοαποκαλοῦνται “Ἐκκλησίες”, εἶναι ὁμάδες ἀποκεκομμένες ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς ΜΙΑΣ, ΑΓΙΑΣ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Ἐκεῖνος δὲ πὺν ὀνομάζει κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ μορφώματα «Ἐκκλησία» τοποθετεῖται αὐτομάτως στὸν χῶρο τῆς αἱρέσεως.

Ὁ 95^{ος} κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου διακελεύει: «Τοὺς προσπιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, καὶ τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπὸ αἰρετικῶν, δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν καὶ συνήθειαν [...] διδόντας λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἴρεσιν μὴ φρονοῦσαν, ὡς φρονεῖ ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία...».^[53]

[51] Α΄ Κορ. 1, 13.

[52] Ν. Μίλας, ὅπ. π., σ. 294.

[53] Ράλλη - Ποτλῆ, *Σύνταγμα 2*, σ. 529-530. Βλ. καὶ 2^ο κανό-

Δὲν εἶναι δυνατὸν κάποιοι νὰ ἀφαιροῦν ἢ νὰ προσθέτουν στὰ ὅσα διακελεύει ἡ Ἐκκλησία μέσῳ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Τοπικῶν Συνόδων, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος μὲ τὸν 2^ο κανόνα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ νὰ παραμένουν «Ἐκκλησία».

2. Τί διακελεύουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες;

ΕΞΑΛΛΟΥ, ΑΥΤΟ ΔΙΕΤΡΑΝΩΣΑΝ οἱ συμμετασχόντες στὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο Πατέρες: «Μετὰ πάσης τοίνυν ἀκριβείας ἐρευνήσαντές τε καὶ διασκεψάμενοι, καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσαντες, οὐδὲν ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν προστίθεμεν, ἀλλὰ πάντα τὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀμείωτα διαφυλάττομεν. καὶ ἐπόμενοι ταῖς ἀγίαις οἰκουμενικαῖς ἔξ συνόδοις [...] ἐπακολουθοῦντες τῇ θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἀγίων Πατέρων ἡμῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τοῦ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκήσαντος Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκομεν».^[54]

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς κατέχουσα τὴν ἀλήθεια δὲν ἐπιζητεῖ τὴν ἀνεύρεση «κοινῶν στοιχείων τῆς χριστιανικῆς

να Β' Οἰκουμ. Συνόδου, ὅπ. π., σ. 187.

[54] Mansi 13, 376.

πίστεως» μετὰ τῶν αἰρετικῶν, ἀλλὰ τὴν ἀποδοχὴ ἐκ μέρους αὐτῶν τῆς ὅλης Εὐαγγελικῆς καὶ Πατερικῆς ἀληθείας. Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, γράφοντας στὸν Τίτο καὶ ἀναφερόμενος στοὺς αἰρετικούς, ἐντέλλεται: «Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει, ὡς αὐτοκατάκριτος».^[55] Κι αὐτὸ γιατί, κατὰ τὸν Θεοδώρητο Κύρου, εἶναι ἀνώφελο - «ἀνόνητος ὁ πόνος»^[56] - νὰ ἐπιδιώκωνται συνομιλίες μὲ ἤδη διεστραμμένους ἐκ τῆς αἰρέσεως νόες. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἐπιμένει: «Τοῖς γὰρ ἅπαξ ὀλοτρόπως ἀπονενευκόσι πρὸς ἀπάτην καὶ φενακισμόν, καὶ κεκρατημένοις τῷ ψεύδει περιπτώς που τάχα καὶ τῶν ὠφελεῖν εἰωθότων ὁ λόγος».^[57]

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, σύμφωνα μὲ τὸν π. G. Florofsky, δὲν εἶναι μουσεῖο νεκρῶν ἀποθεμάτων, ἀλλὰ οὔτε ἑταιρεία ἐρευνῶν. Κατὰ παρόμοιο τρόπο, οὔτε ἡ Ὁρθόδοξος πίστη εἶναι κειμήλιο τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ συνιστᾷ τὴν «μάχαιραν τοῦ πνεύματος».^[58]

---

[55] Τίτ. 3, 10.

[56] Θεοδωρήτου Κύρου, *Ἑρμηνεία τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς*, PG 82, 869B.

[57] Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, *Εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν*, PG 70, 784A.

[58] Ἐφεσ. 6, 17. Βλ. G. Florofsky, *Ἁγία Γραφή, Ἐκκλησία, Πα-*

3. Ποιὰ ἡ ἐπιδίωξη τῆς Ἐκκλησίας

ΑΥΤΟΝΟΗΤΟ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΕΠΙΔΙΩΞΗ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν εἶναι νὰ ἀγωνισθῆ γιὰ τὴν ἐνότητα, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐπιστροφή τῶν ἀποκοπέντων ἀπ' αὐτὴν αἰρετικῶν καὶ ἡ ἐπανένταξή τους σ' αὐτήν. Αὐτὸ ἄλλωστε ἀποδεικνύει τὴν ὄντολογικὴ ἀγάπη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀγάπη, γιὰ νὰ εἶναι ὄντως ἀγάπη, ὀφείλει νὰ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς ἀληθείας, ἀποκλείοντας κάθε πνεῦμα φιλαρεσκείας καὶ κοσμικότητος. Ἐκτὸς ἀληθείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ πραγματικὴ ἀγάπη. Ἡ πραγματικὴ ἀγάπη δὲν ἐγκαταλείπει τὸν αἰρετικὸ στὴν πλάνη του, ἀλλὰ τὸν ἀνασύρει ἀπὸ τὸ βάραθρο τῆς ἀπωλείας, τείνοντας τὴν χεῖρα τῆς ἀληθείας. Ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος προσδιορίζει τὰ ἀνωτέρω μὲ ἀκρίβεια: «Ἐὰν γὰρ τὴν ἀλήθειαν κρύψωμεν, οὐδὲν διαφέρομεν τῶν ψευδοπροφητῶν, οἱ ἐπλάνων τὸν λαόν, τὰ καταθύμια ἐκάστῳ λαλοῦντες. Οἱ δὲ τοῦ Θεοῦ Προφῆται, τὴν ἀλήθειαν κηρύσσοντες, ἐμισοῦντο καὶ ἀπεκτείνοντο».^[59]

ράδοση, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 43.

[59] Ἐφραίμ Σύρου, *Εἰς τὸ πρόσεχε σεαυτῷ*, “Ἔργα, vol. 2”, ἐπ. ἐκδ. Κ. Φραντζολᾶς, ἐκδ. Τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 158.

4. Ἀποκατάσταση ἢ ἐπανένταξη στὴν Ἐκκλησία;

ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ τοῦ κειμένου τῆς ἀνακοινώσεως τῶν Προκαθημένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀναφέρεται ὅτι στόχος τῆς μελλούσης Συνόδου εἶναι ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Ὁ ὅρος “ἀποκατάσταση” ἐνέχει τὴν ἀνασκευὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὅμως, ὁ 2^{ος} κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τονίζει: «Μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἐτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας».^[60] Ἐπομένως, ὁ ὅλος ἀγώνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας πρέπει νὰ ἀποβλέπη στὴν ἐπιστροφή τῶν αἰρετικῶν στὴν Ἀγιοπατερικὴ ἀλήθεια καὶ τὴν ἔνταξη αὐτῶν στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

5. Ἡ ἀληθὴς σημασία τοῦ «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν»

ΤΕΛΟΣ, ΤΟ ΠΟΛΛΑΚΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΟ ὡς ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς οἰκουμενιστικῆς συνυπάρξεως μετὰ τῶν αἰρετικῶν χωρὶο «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν»^[61] δὲν ἀναφέρεται στοὺς ἀποκοπέντες

[60] Ράλλη – Ποτλῆ, *Σύνταγμα 2*, σσ. 309-310.

[61] Ἰωάν. 17, 21.

αίρετικούς, αλλά στους ίδιους τους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς και τους μετανοούντες αίρετικούς και άλλοθρήσκους, οί όποιοι, δια τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων και τῶν διαδόχων τους, θα ἐντάσσονται στην Μητέρα Ἐκκλησία.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἐπιβεβαιώνει τὰ ἀνωτέρω, διακηρύσσοντας ὅτι βασιική προϋπόθεση τοῦ «ἐν ὧσιν» εἶναι ἡ συμφωνία τῆς πίστεως, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὁμοψυχία τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Λέγει χαρακτηριστικά: «Ἐν οὖν οί πάντες ἐσμέν ἐν Χριστῷ, κατηρτίσμεθά τε πρὸς τοῦτο ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ και ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ, συνδέντος ἡμᾶς εἰς ὁμοψυχίαν καθ' ἔνωσιν τὴν πνευματικὴν τοῦ περὶ ἡμῶν λέγοντος τῷ Θεῷ και Πατρί· θέλω ὡσπερ ἐγὼ και σὺ ἐν ἐσμεν, οὕτως “και αὐτοί ἐν ἡμῖν ἐν “ὧσιν”».^[62]

Ὁ Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς συμφωνεῖ ἀπολύτως με τὴν Ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογική ἄποψη ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Μίας Ἐκκλησίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαιρεθῇ και μόνον για ἐπιστροφή τῶν ἀποκοπέντων ἀπὸ αὐτὸ ἡμποροῦμε νὰ ὁμιλοῦμε και ὄχι για συνένωση διεστῶτων τεμαχίων

---

[62] Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, *Ἑρμηνεία τῆς Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς*, “Sancti patris nostri Cyrilli archiepiscopi Alexandrini in D. Joannis evangelium, vol. 3”, ἐπ. ἐκδ. P.E. Pusey, ἐκδ. Clarendon Press, Oxford 1872 (1965), σ. 251.

αὐτοῦ. Λέγει χαρακτηριστικά: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία καὶ μοναδική, διότι εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ ἑνὸς καὶ μοναδικοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὄντολογικῶς ἀδύνατος ὁ χωρισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ποτὲ δὲν ὑπῆρχε διαίρεσις τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μόνον χωρισμὸς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν [...]. Ἐκ τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰς διαφόρους καιροὺς ἀπεσχίσθησαν καὶ ἀπεκόπησαν οἱ αἵρετικοὶ καὶ σχισματικοί, οἱ ὅποιοι κατὰ συνέπειαν ἔπαυσαν νὰ εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ σύσσωμοι τοῦ Θεανθρωπίνου σώματός της [...]. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Προτεστάνται καὶ Οὐνῖται καὶ ὅλη ἡ ἄλλη αἵρετικὴ καὶ σχισματικὴ λεγεών».^[63]

6. Ἡ ὀφειλὴ τῆς Νέας Συνόδου

ΜΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ –καὶ ὄχι “Πανορθόδοξος”– ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ζητήματα ἀφορῶντα στὴν οὐσία τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας, χωρὶς νὰ εἰσάγῃ καινοτομίες. Οἱ ἀποφάσεις της πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνες μὲ τὴν διαμορφωθεῖσα, τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθολικὴ πίστη τῆς

---

[63] Ἰουστίνου Πόποβιτς, *Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενισμός*, Θεσσαλονίκη 1974, σ. 82.

Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οἱ συμμετασχόντες στήν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδο τοῦ 879-880 μὲ παρρησία διεκήρυξαν ὅτι κάθε ἐπέμβαση στὰ παραδοθέντα ἐκ τῶν προηγουμένων θεοπνεύστων Οἰκουμενικῶν Συνόδων συνιστᾶ αἴρεση καὶ ὕβρη: «Οὐδὲν ἀφαιροῦντες, οὐδὲν προστιθέντες, οὐδὲν ἀμείβοντες, οὐδὲν κιβδηλεύοντες. Ἡ μὲν γὰρ ἀφαίρεσις καὶ ἡ πρόσθεσις, μηδεμιᾶς ὑπὸ τῶν τοῦ πονηροῦ τεχνασμάτων ἀνακινουμένης αἰρέσεως, κατάγνωσιν εἰσάγει τῶν ἀκαταγνώστων καὶ ὕβριν τῶν πατέρων ἀναπολόγητον. Τὸ δὲ κιβδήλοισ ἀμείβειν ῥήμασιν ὄρους πατέρων πολὺ τοῦ προτέρου χαλεπώτερον».^[64] Ἐν ἀντιθέτῳ περιπτώσει ἡ συνελθούσα Σύνοδος κηρύσσεται ληστρική Σύνοδος.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Εἶναι «εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος», κατὰ τὸν Lossky. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες δὲν παύουν νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνουν καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες νὰ τὸ ἐπιβεβαιώνουν. Πρέπει, συνεπῶς, νὰ ἀποτελοῦμε μέλη αὐτοῦ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, γιὰ νὰ ἀπολαμβάνουμε αὐτὴν τὴν ἐνότητα μέσῳ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ σωζώμεθα. Ἔτσι θὰ ἐκπλη-

[64] Mansi 17, 373.

ρώνεται τὸ αἶτημα τοῦ Θεανθρώπου «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν». Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης τὸ ἐπισημαίνει: «Τὸ συνδετικὸν τῆς ἐνότητος ταύτης [...] τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον [...] Τὴν δόξαν γάρ, φησίν, ἦν ἔδωκάς μοι, ἔδωκα αὐτοῖς».^[65]

Τὰ ἄλλα θέματα, τὰ ἀπασχολοῦντα τὶς προπαρασκευαστικὲς τῆς μελλούσης Συνόδου συνάξεις, ὅπως τὰ περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἢ τῆς νηστείας ἔχουν, κατὰ τὴν γνώμη μας, λυθῆ ἀπὸ τὶς προηγούμενες Οἰκουμενικὲς Συνόδους καὶ τὶς Τοπικὲς Συνόδους, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν οἰκουμενικὸ κῦρος.

Εἶναι ἐξόχως σημαντικὸ στὴν παροῦσα χρονικὴ στιγμή ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν νὰ κατανοήσουν ὅτι ὁ μόνος τρόπος ὑπερνικήσεως τῶν αἱρέσεων εἶναι ἡ (εἰς τὸ Ἐν)-
-ΤΗΝ ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ἐπανένωση καὶ ἐπιστροφή καὶ ὄχι ἡ συγχώνευση μετ' αὐτῶν.^[66]

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀγάπη ἐν ἀληθείᾳ ποὺ κηρύσσεται στὸ Εὐαγγέλιο καὶ αὐτὴ μόνη θὰ φέρῃ τὴν ὄντως ἐνότητα.

---

[65] Γρηγορίου Νύσσης, *Εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων*, Ὁμ. ΙΕ', "Gregorii Nysseni opera, vol. 6", ἐπ. ἐκδ. H. Langerbeck, ἐκδ. Brill, Leiden 1960, σ. 467.

[66] Βλ. G. Florofsky, *Ἀνατομία προβλημάτων πίστεως*, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1977, σ. 145.

Ο ΑΡΧΙΜ.
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1947 στην Πάτρα.

Σπούδασε στην Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1970-1974). Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στην ΄Εδρα του Κανονικού Δικαίου (1987-1992) και είναι Διδάκτωρ στην ώς άνω έδρα της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (2008).

Είναι μέλος του Συνεργαζόμενου Έπιστημονικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Έλληνικού Άνοιχτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Μ.Π.Σ.) με τίτλο Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Θεολογία.

Ύπηρετησε ώς Ίεροκήρυξ επί τριετία στην Ίερά Μητρόπολη Αργολίδος (1974-1977) και ώς Ύποδιευθυντής στο Έκκλησιαστικό Έπιμορφωτικό Σεμινάριο της ώς άνω Μητροπόλεως. Άκόμη, στην ίδια Μητρόπολη διηύθυνε τὸ Έκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο ἀπὸ τὸ 1969 ἕως τὸ 1976.

Άπὸ τὸ 1979 μέχρι σήμερα ὑπηρετεῖ στην Ίερά Μητρόπολη Πατρῶν ώς ὀργανικός Ίεροκήρυξ. Διετέλεσε Ήγούμενος τῆς ιστορικής Ίερας Μονῆς Γηροκομείου. Ίδρυσε τὸ Έκκλησιαστικό Κέντρο Έπιστημόνων Πατρῶν.

Έχει συμμετάσχει ώς ὀμιλητής σὲ πολλά, θεολογικά και μὴ Συνέδρια, στὸ ἔσωτερικό και στὸ ἔξωτερικό. Άρθρογραφεῖ σὲ ἔγκυρα ἔπιστημονικά περιοδικά και ἔφημερίδες.

Εἶναι συγγραφέας 21 ἔπιστημονικῶν βιβλίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ δύο μεταφράσθηκαν στὰ Άγγλικά και τὰ Ρωσικά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
A. ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΩΣ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΓΑΠΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	9
1. Τί είναι Ἐκκλησία	9
2. Ποιός ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας	10
3. Ποιός ὁ ρόλος τῶν κανόνων	12
4. Τὸ βαθύτερο νόημα τῶν κανόνων	14
B. ΕΦΙΚΤΗ Η ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΑΠΙΚΩΝ;	17
1. Ὑπάρχουν πολλὲς Ἐκκλησίες;	17
2. Ποιὲς οἱ βασικὲς κακοδοξίες τοῦ Παπισμοῦ;	18
3. Πῶς ἀντιμετωπίζονται οἱ Παπικοί;	20
4. Ἀγάπη καὶ αἵρετικοί	21
5. Τί πρέπει νὰ γίνη;	22
Γ. ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΕΤΑ ΑΙΡΕΤΙΚΩΝ;	24
1. Σημασία τῆς προσευχῆς	24
2. Ἐκκλησία καὶ Προσευχὴ - Συμπροσευχή	25
3. Ποιὸ τὸ περιεχόμενο τῆς συμπροσευχῆς;	26
4. Δεκτὴ ἡ συμπροσευχὴ μετὰ αἵρετικῶν;	26
5. Τί διακελεύουν οἱ ἱεροὶ κανόνες;	27
6. Τί συμβαίνει σήμερα;	29
7. Ἡ ἀνυπακοὴ στοὺς κανόνες αἰτία συγχύσεως	30
Δ. ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΟΥ 2016	32
1. Πότε συγκαλεῖται σύνοδος;	32
2. Ποιὸ τὸ κύριο θέμα τῆς Συνόδου;	34
3. Πῶς πρέπει νὰ ἀποκαλῆται	36
3α. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ὀνομασθῇ «Πανορθόδοξος»	36
3β. Γιατὶ χαρακτηρίζεται «Οἰκουμενική»	38
3γ. Θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν μίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδο	39
4. Πότε μίαν σύνοδος χαρακτηρίζεται ληστρική;	40
Ε. ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	
περὶ τὴν ἀνακοίνωση τῆς διασκέψεως τῶν Προκαθημένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας - Σαμπεζύ, Ἰανουάριος 2016	44
1. Ἐνωση μετὰ τῶν αἵρετικῶν ἢ ἐπιστροφή;	44
2. Τί διακελεύουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες;	46
3. Ποιὰ ἡ ἐπίδιωξη τῆς Ἐκκλησίας	48
4. Ἀποκατάσταση ἢ ἐπανάταξη στὴν Ἐκκλησία;	49
5. Ἡ ἀληθὴς σημασία τοῦ «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν»	49
6. Ἡ ὀφελὴ τῆς Νέας Συνόδου	51

Η ἀγάπη, γιὰ νὰ εἶναι ὄντως ἀγάπη, ὀφείλει νὰ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς ἀληθείας, ἀποκλείοντας κάθε πνεῦμα φιλαρεσκείας καὶ κοσμικότητος. Ἐκτὸς ἀληθείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξη πραγματικὴ ἀγάπη. Ἡ πραγματικὴ ἀγάπη δὲν ἐγκαταλείπει τὸν αἰρετικὸν στὴν πλάνη του, ἀλλὰ τὸν ἀνασύρει ἀπὸ τὸ βάραθρο τῆς ἀπωλείας, τείνοντας τὴν χεῖρα τῆς ἀληθείας.